

Psykososialt barnehagemiljø

relasjoner- en grunnmur i barnehagens arbeid

11/11 2021
Inger Bergkastet

Bergkastet 2021

Barnehager
mot

2030

5. mars 2021

- ...for vi vet at det er for store variasjoner i kvaliteten. Alle barn får ikke et godt nok tilbud i dag.

Barnehager mot _____

- Gode barnehager er profesjonelle læringsfellesskap, preget av kontinuerlig kompetanseutvikling, og gode vilkår for både utvikling og endringsarbeid og refleksjons- og læringsprosesser. Barnehagestyrer må sørge for at de ansattes kompetanse tas i bruk, og for at **kvalitetsutviklingen er målrettet mot barnehagens kjerneoppgaver.**
- Forskning viser at mange barnehager i for liten grad stimulerer barnas **språk og samspill eller gir god nok støtte til barnas vennskap.**
- Flere rapporter viser at **barnehagene i for liten grad planlegger det pedagogiske arbeidet på grunnlag av observasjon, dokumentasjon og systematisk vurdering av egen praksis.** Dette kan skyldes mangel på rammeplanforståelse og didaktisk kompetanse, for svake profesjonelle læringsfellesskap eller for lite tid.

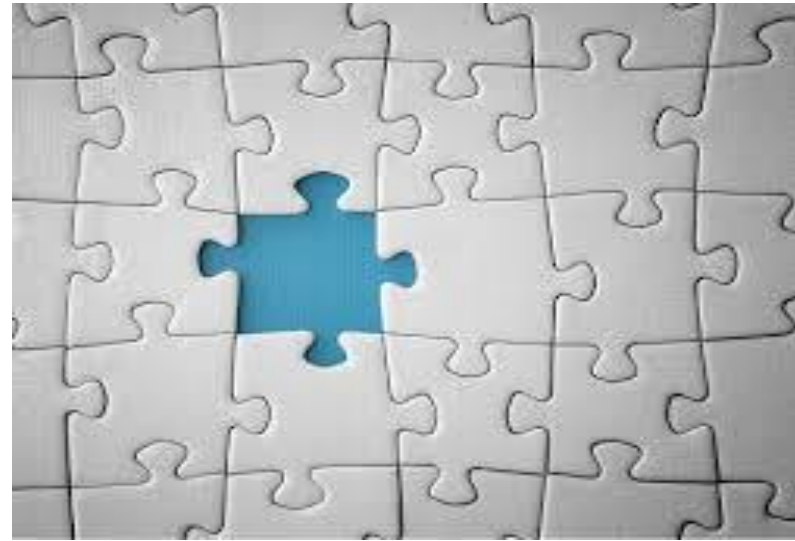

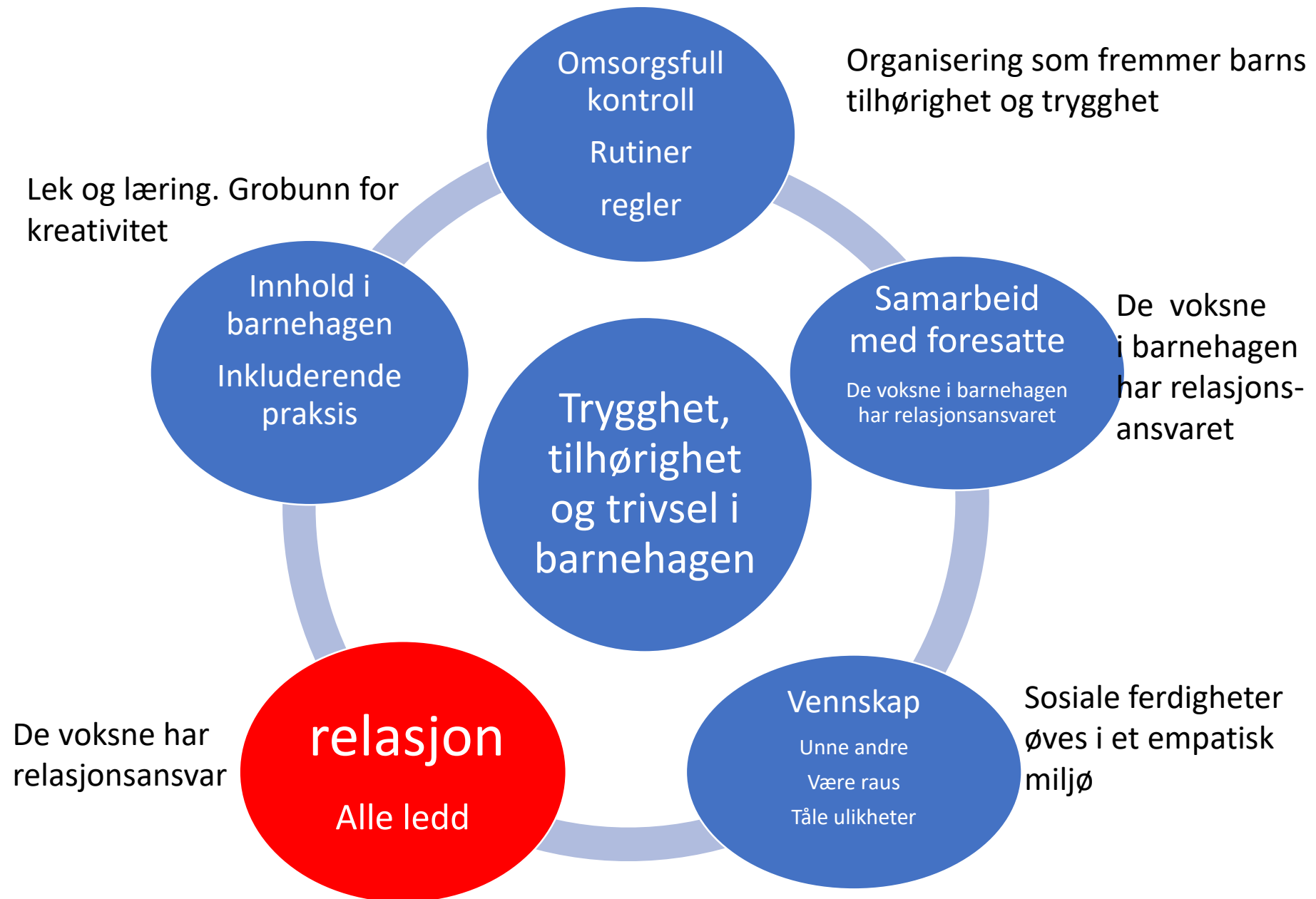
En skole for vår tid

- Godt arbeid med kvalitetsutvikling forutsetter høy skolefaglig kompetanse og medvirkning. Administrative skoleeiere må ha kompetanse, kapasitet og evne til å formidle kunnskap.
- Skoler med høyt bidrag til elevenes læring praktiserer medvirkning på alle nivåer: **skoleeierne samarbeider med skoleledelsen**, skolelederne samarbeider med lærerne, lærerne samarbeider med elevene, og elevene opplever en høy grad av medvirkning. På disse skolene er ingen overlatt til seg selv, sier utvalgsleder og professor Sølvi Lillejord.

..mange brikker er med.....

Aktiviteter

Sosialt
miljø

Barnehagemiljø

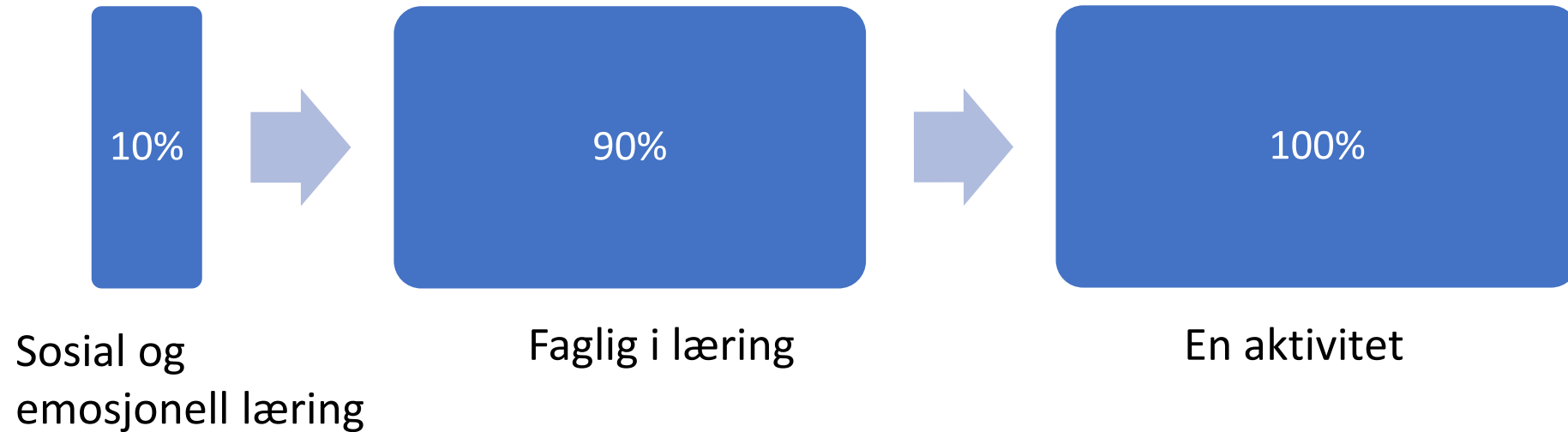
Læring og
aktivitet

*Lek, omsorg, læring og
danning skal ses i
sammenheng.*

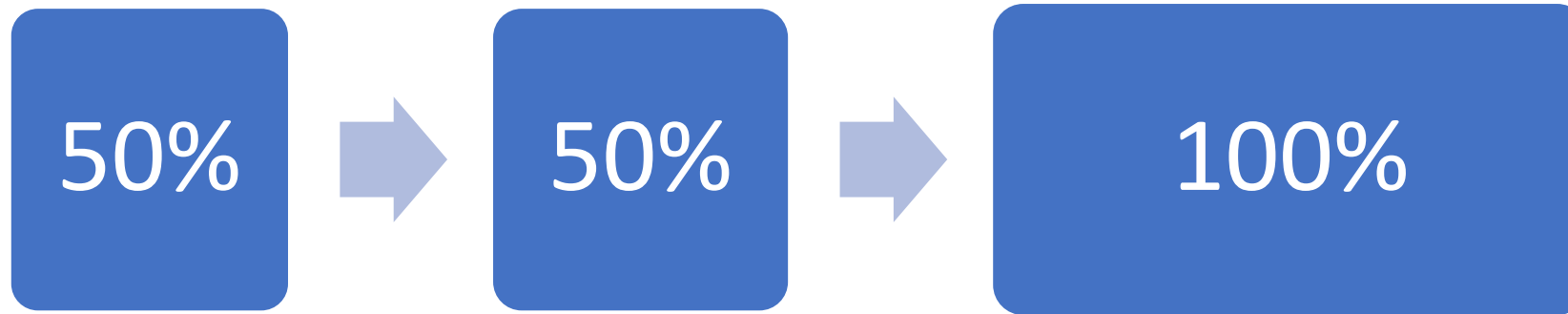
Rammeplanen s. 1

Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Risikovurdere og planlegge for aktivitet...

Risikovurdere og planlegge for aktivitet

Faglig, kognitiv, sosial og emosjonell læring kan ikke isoleres fra hverandre

Frafall i videregående opplæring

- I utdanningssektoren er det mange voksne med ansvar for eleven, og deres arbeidsoppgaver er ikke alltid like godt koordinert.
-**står samlet bak ønsket om at eleven skal lykkes**, det vil si fullføre og bestå.
- **Aller viktigst er det kanskje å forstå tiltak mot frafall som omsorgstiltak.**

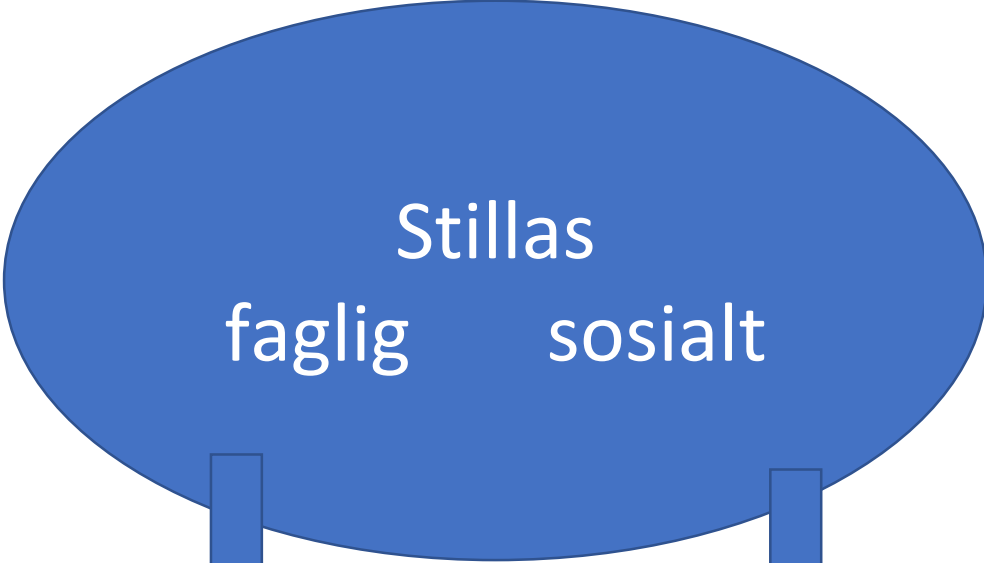
Kunnskapssenteret for utdanning 2015

A photograph of a person sitting at a desk, partially obscured by a large white rectangular overlay. On the desk, there is a camera with its lens cap removed, a colorful geometric object (possibly a dodecahedron or icosahedron) with yellow and green faces, and a piece of paper with handwritten text. The background is a wooden wall with a small piece of paper pinned to it.

*«Jeg skal rydde opp,
men jeg glemmer det da»*

*«De sa: Hvor vanskelig kan det
være å hente en bok i et skap?»*

Gutt 17

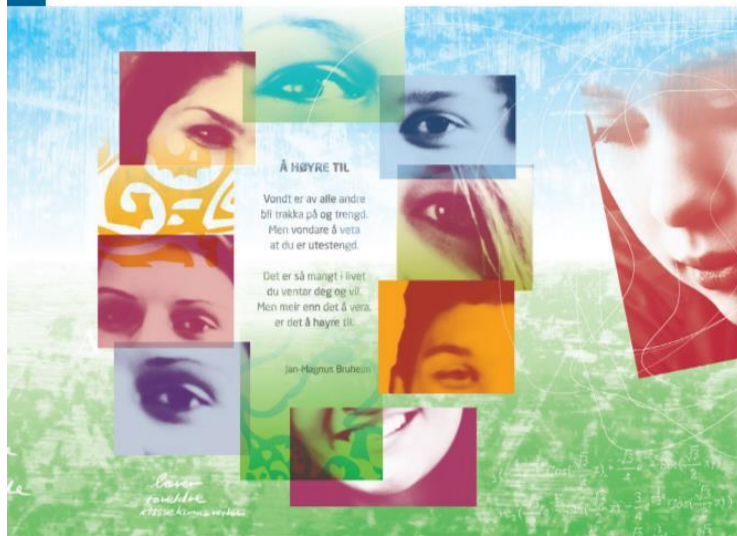
GoBaN

- Observasjoner viser at i **spontane samlingene**, benyttet personalet mye tid til tilrettelegging mens barna ventet, noe som flere steder **medførte lang ventetid for barna og mye «uro»**.
- **Måltid:** Samspillet mellom voksne og barn i flere av barnehagene kunne bære preg av at personalet forsøkte å gi oppmerksomhet til alle de syv-åtte barna som satt rundt bordet. **Følgelig ble det da i stor grad stilt lukkede spørsmål som alle ved bordet kunne svare enkelt på.**
- Variasjon i hvor ofte **personalet tok initiativ til utvidede og utforskende samtaler med barna, førte til noen oftere ble oversett.**
- Uro og hektisk aktivitet i garderoben, **og garderobesituasjonene syntes det å være en slitsom periode på dagen for både barn og personalet.**

Alvestad mfl (2019)

Å høre til

Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø

- Skoler og skoleeiere har ikke jobbet tilstrekkelig **systematisk** og **målrettet** i arbeidet for å fremme et godt skolemiljø...
- Utvalget vurderte at **tiltak i skolemiljøet ikke har blitt brukt bevisst med tanke på hva som oppnås og om tiltakene fungerer.**
- Utvalget mente at **inkludering må forstås bredere** og mer allment enn det som virker å være tilfellet.

NOU 2015:2 danner grunnlaget for kapittel 9A

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

Det mest sentrale spørsmålet

Hva er det viktigste
barn og unge skal lære i barnehage
og skole?

*Det viktigste du lærer er det du lærer om deg selv – det glemmer du ikke...
(Skaalvik)*

Kompetanseløftet

- Hva er et inkluderende og tilpasset tilbud?
- Når er et tilbud ikke inkluderende?
- Når er et tilbud ikke tilpasset?

- Hva innebærer det «å fange opp» behov?
- Hva innebærer det å ikke «fange opp» behov?

- Hva tenker vi det betyr at kompetansen er tett på barna?
- Hvordan ser det ut når kompetansen ikke er tett nok på barna?

- Hvilken kompetanse snakker vi om når vi ønsker tilstrekkelig kompetanse?

Hva er kompetanse?

- Kompetanse handler om "å være i stand til".
- Kompetanse reflekterer totalpotensialet en person har – for å yte og utvikle seg.
- Kompetanse er ikke en egenskap, men må sees i forhold til situasjoner, mål og krav.
- Kompetanse egner seg ikke så godt for lagring, men får verdi gjennom å bli brukt.
- Byggesteinene i kompetanse er kunnskaper, ferdigheter, evner og holdninger.
- Kunnskaper er ofte overfokusert i kompetansearbeid, mens holdninger er underfokusert.
- Den mest verdifulle kompetansen er "taus", dvs. vanskelig å måle og sette ord på.
- Realkompetanse består av formell kompetanse (basert på utdanning) og uformell kompetanse (basert på erfaring).
- Organisasjoner får tilgang til kompetanse gjennom sine medarbeidere.
- Systemer, rutiner og databaser er ikke kompetanse, men virkemidler for å bruke kompetanse og tilrettelegge for utvikling og kvalitetssikring.

Erfaringer

- Det er få av de «klassiske mobbesakene»
- Retten til et godt og trygt skolemiljø, ikke en «mobbelov»
- Sakene er svært komplekse
- Kultur og holdninger, inkludering og tilhørighet
- Relasjon til lærer kan være skjør (selv om saken handler om relasjoner mellom elever)
- Har ventet litt for lenge med å handle (og lage akt.plan)
- Samarbeid med hjemmet er en nøkkel

- Finner ikke måter å være i forkant på, forebygge, unngå situasjoner, tenker ikke bredt nok
- Kan være sammenheng mellom spes.und og 9a
- Barnes beste kan misforståes, for mye legges på eleven og de foresatte («du må si fra når...»)
- SF skriver *skolen må...* forstås det også som at **skoleeier** må følge opp

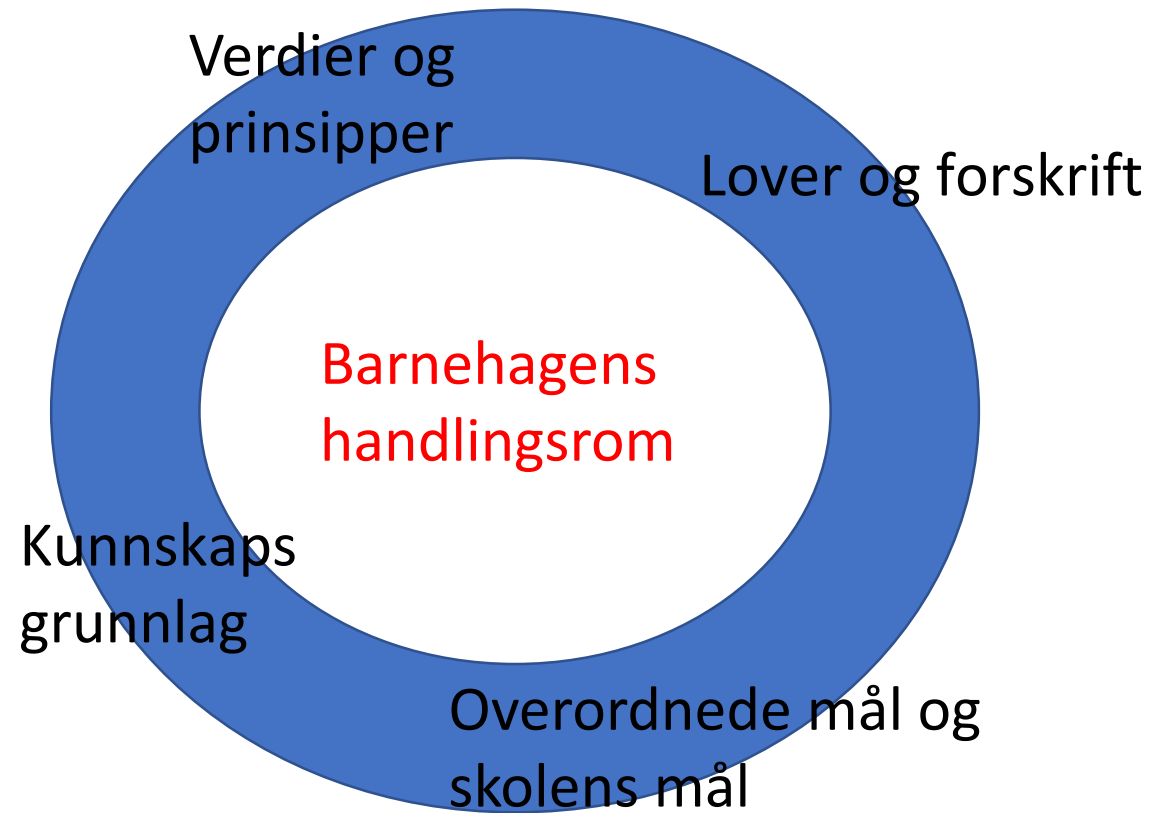
- *Det som gjør det så sårbart er at vi kjenner og må erkjenne at vi er litt «bakpå» når aktivitetsplikten trer inn. Det er ikke en god følelse.*

- Egnede og tilstrekkelige tiltak.....
- Subjektiv opplevelse.....
- Med rimelighet kan forventes....
- Elevens beste.....

Egnede tiltak – «sjekkliste»

- Barnet skal ha det trygt og godt, faglig, sosialt og emosjonelt
- Foreldrene skal kjenne seg ivaretatt og trygge på at barnet har det trygt og godt
- De andre barna skal ha det trygt og godt faglig, sosialt og emosjonelt.
- Foreldrene til de andre barna skal være trygge på at deres barn har det trygt og godt
- Alle foreldre og barn skal kunne fortsette å ferdes i det samme lokalmiljøet
- Barnehagens ansatte skal ha mulighet til å utføre tiltakene
- Ikke glem hva lovteksten ber oss om

KS –rapport

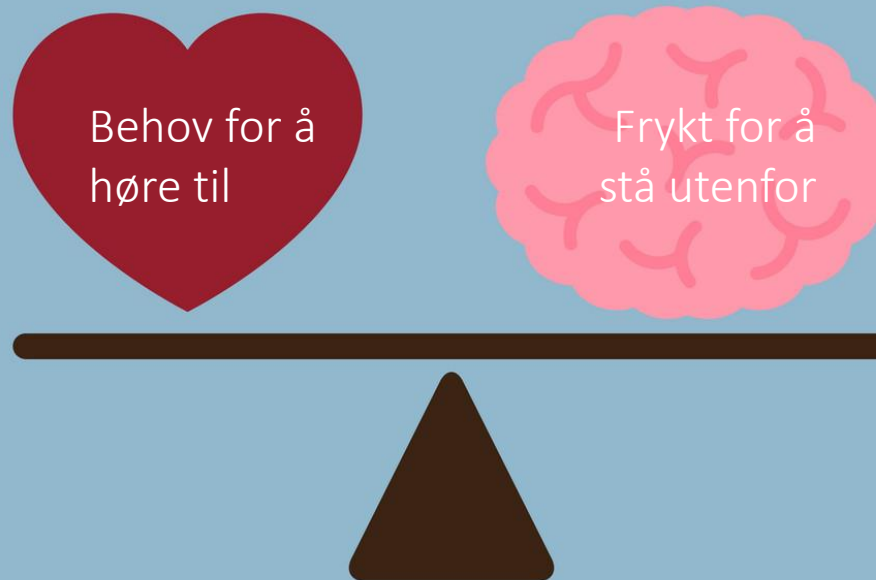
Norce 2019; Hellang, Lund, Einarson. Jentoft,

- De voksnes rolle og holdninger

istedenfor tiltak mot barns
agresjonsprofiler og
personlighetsegenskaper

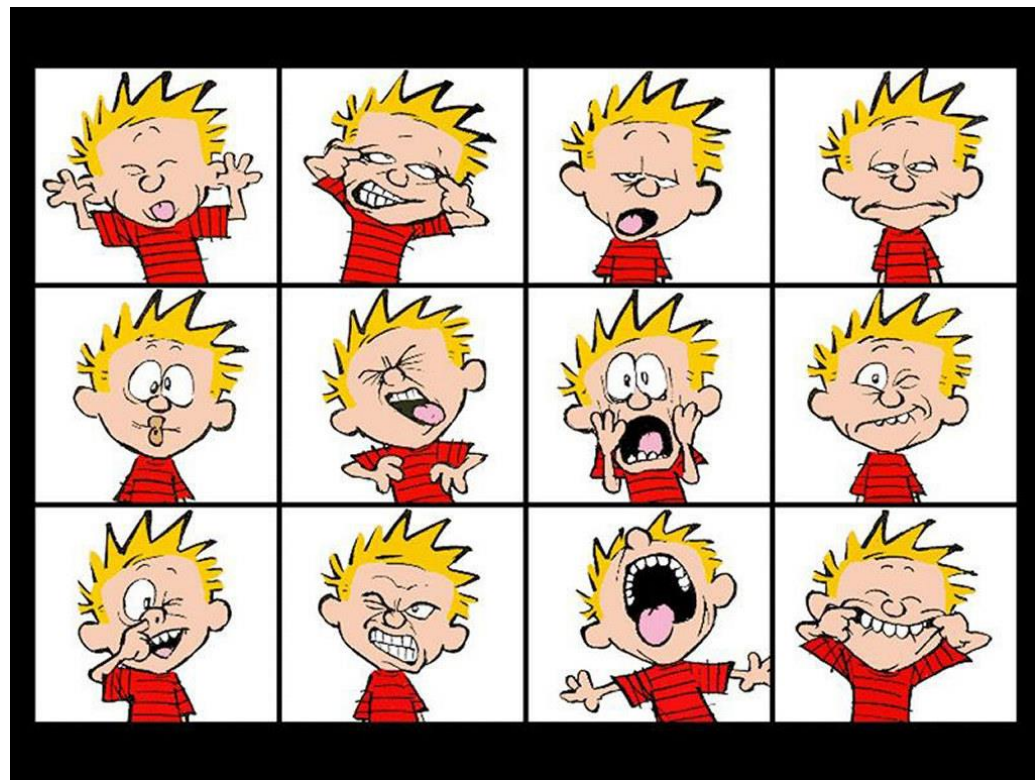

UTLØSENDE OG OPPRETTTHOLDENDE FAKTORER:
SKJØRE RELASJONER + MANGEL PÅ MENING(Owren)

Dette kan få oss til å gjøre mye
for å kjenne på et fellesskap
(også ting vi vet er galt)

Tilhørighet

«Foreldrekoden» A-magasinet uke 32,2020

For å få lyst til å lykkes må det
kjennes som om det er mulig å
lykkes. Det er motivasjonens
kjerne.

Hedvig Montgomery

GoBaN

Ledelse av barnegrupper:

- Observasjoner viste at personalet strevde med å få oversikt over barn og pågående aktiviteter. Mye uro og støy.
- Gode på omsorg, men en del å hente på å utvikle et spennende læringsmiljø hvor alle barn inkluderes- og et personale som fanger dette opp.
- Trenger mer kompetanse på ledelse av større barnegrupper
- Bruker mye tid på roe barna og de skal følge regler (66 % svarer ja på påstanden: Jeg bruker mye tid på å roe barna og hjelpe dem å følge regler)

Alvestad mfl (2019)

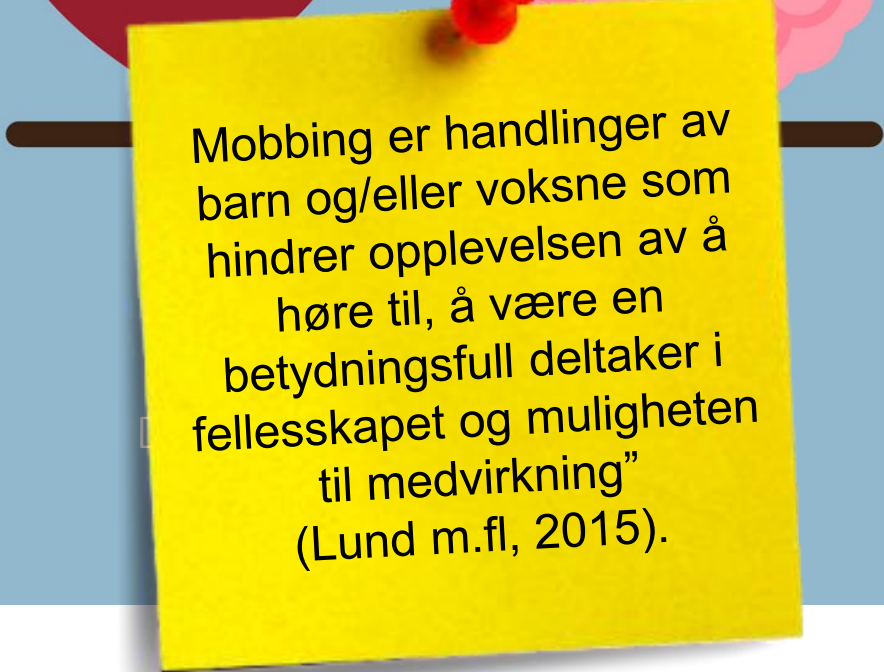
UTLØSENDE OG OPPRETTTHOLDENDE FAKTORER: SKJØRE RELASJONER + MANGEL PÅ MENING(Owren)

Behov for å
høre til

Frykt for å
stå utenfor

Mobbing er handlinger av barn og/eller voksne som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning” (Lund m.fl, 2015).

7 anbefalinger

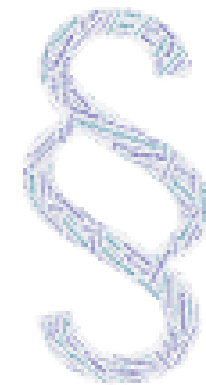
NORCE, oppdrag fra KS 2019

- de **voksnes rolle og holdninger** i stedet for tiltak mot barns aggresjonsprofiler og personlighetsegenskaper
- **samarbeidskvaliteter** mellom voksne i og utenfor skolen

Håndhevingsordningen for skolemiljø saker (oppl.l. kapittel 9A)

Trykkløst utdrag, Ingrid Lund, Karl Einarsson, Kristin Ruland og Nina Iselt

ÅRPORTE 2021: 2021
www.kommune.no

GoBaN

Kvalitet. Personalet ga i intervjuene uttrykk for at det er viktig å støtte barna både fysisk og psykisk, og sørge **for at det er en god atmosfære der når barnet kommer inn i barnehagen om morgenen.** Videre framheves betydningen av hvordan hverdagen organiseres

Alvestad mfl (2019)

Foreldresamarbeid

- Informasjon til foreldre:
 - info om rettigheter kap 9a
 - 3-1 regelen: for hver utfordring som informeres om til foreldrene bør vi presentere 2-3 tiltak barnehagen har valgt for å møte utfordringen
 - «Det er viktigere å ha relasjon enn å ha rett»

Kanskje?.....

E-post: bare til enkle beskjeder og hyggelige tilbakemeldinger, ingen personlige kommentarer eller beskrivelser av situasjoner

Telefon: for å sjekke ut om du har oppfattet situasjonene riktig og eventuelt avklare og avtale videre kommunikasjon

Møte: be om dialog eller et samarbeidsmøte en gang for mye enn en gang for lite

Verdier i bunnen....

- *Jeg benytter enhver situasjon til å fronte at her på skolen snakker vi med og ikke om hverandre, elever og foresatte. Har vi ikke noe morsomt eller hyggelig å si om hverandre, elever eller foresatte, så lar vi det være. Dersom jeg likevel hører at noen gjør det, tar jeg dem inn til meg for en samtale. Jeg tror nesten det er det viktigste grepet vi har gjort på skolen for å skape et trygt miljø for alle.*

Rektor på 1-7 skole

7 anbefalinger

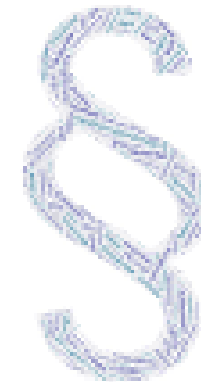
NORCE, oppdrag fra KS 2019

- de **voksnes rolle og holdninger** i stedet for tiltak mot barns aggresjonsprofiler og personlighetsegenskaper
- **samarbeidskvaliteter** mellom voksne i og utenfor skolen
- **ledelse og strukturer** i skolens virksomhet
- **klassemiljøarbeid** med fokus på de sosiale prosessene

Håndhevingsordningen for skolemiljø saker (oppl.l. kapittel 9A)

Trykkløst utdrag, Ingrid Lund, Karl Einarsson, Kristin Rudestam og Nina Iselt

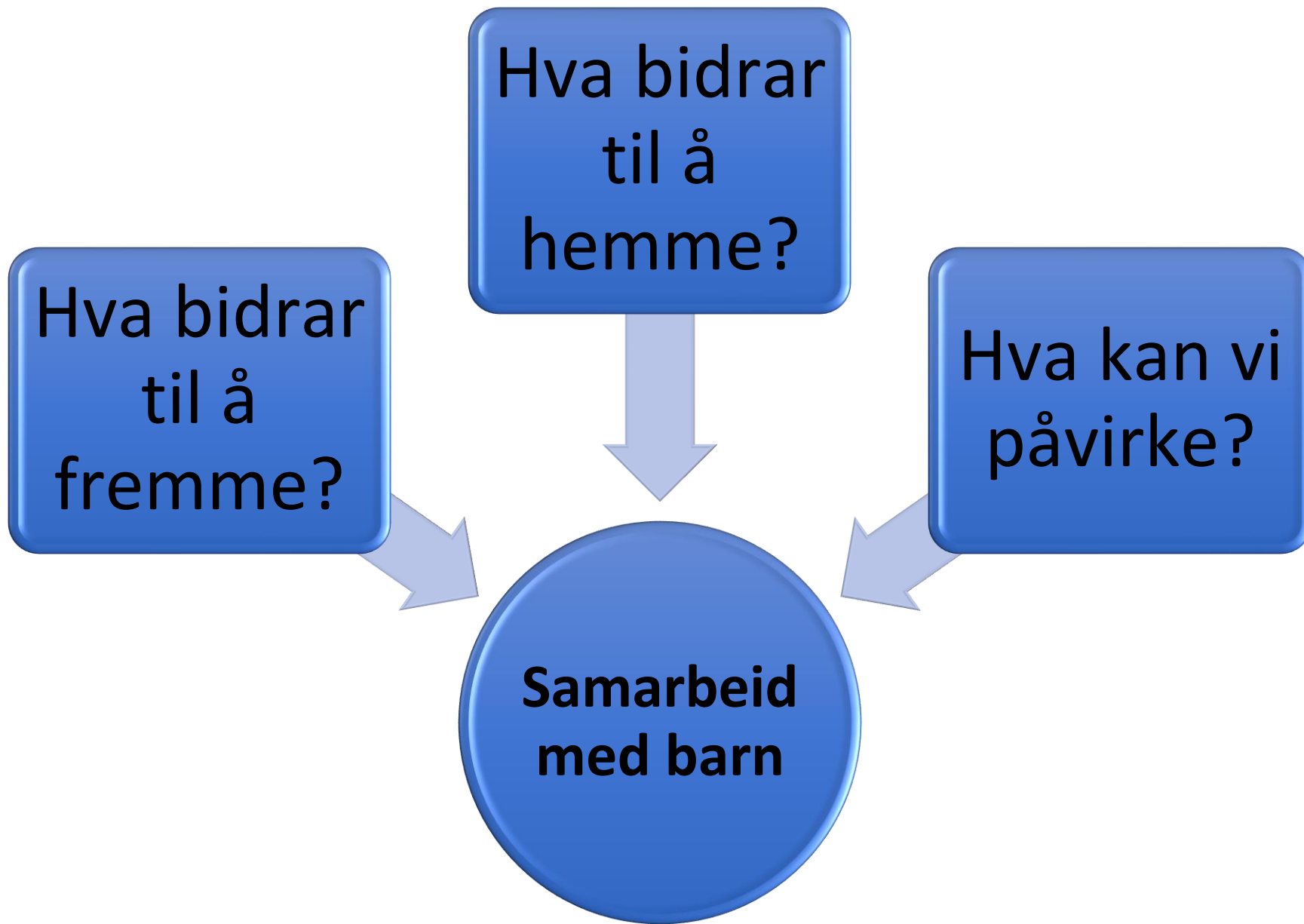

ÅRSPORT 2020: 2020
ISSN 1501-2048

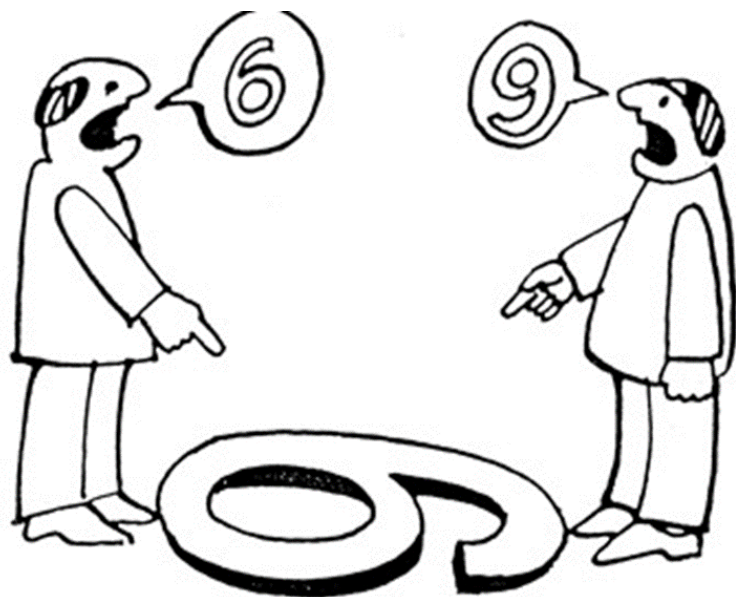
Liker du meg? Er jeg verdsatt i dine øyne? Har du tro på meg?

- Spørsmål som barna trenger at vi svarer ja på!
- Men, hvordan spør de?
- Og hvordan svarer vi?

Hva øker sjansen for samarbeid

- Mulighet for mestring
- Trygghet

Billig
«inngangsbillett»

HVILKET BILDE SKAL UT?
HVORFOR?

- **Reflektere**
- **Argumentere**
- **Diskutere**
- **Begrunne valg muntlig**

Spørsmål

Dersom du kunne velge, ville du vært like liten som en marihøne eller like stor som en løve?
Hvorfor?

Bergkastet 2021

Trygghet

Mestringsforventning

- Elever velger oftere å engasjere seg, når de tror at de kan få til/mestre
- Omgivelser der det er trygt å gjøre feil, eller ikke få til, øker sannsynligheten for at de prøver

Voksne lager rutiner...

- For å sikre at barna har lik tilgang til mulighetene
- Lik mulighet til å forstå
- Lik mulighet til å delta

- Finnes det «snubletråder» i hverdagen for barna?
- Hvordan ønsker vi at barna skal ha det med hverandre og med voksne?
- Hvilke voksenhandlinger vil hjelpe oss i riktig retning?

Hent inn barnestemmen!

Snakke MED barn

Lytte til barn

Fokusere på barns signaler (se og tolke)

Rydde plass til barns bidrag

7 anbefalinger

NORCE, oppdrag fra KS 2019

- de **voksnes rolle og holdninger** i stedet for tiltak mot barns aggresjonsprofiler og personlighetsegenskaper
- **samarbeidskvaliteter** mellom voksne i og utenfor skolen
- **ledelse og strukturer** i skolens virksomhet
- **klassemiljøarbeid** med fokus på de sosiale prosessene
- forståelse for **sosiale posisjoner** som er i bevegelse i motsetning til fastlåste kategoriseringer av for eksempel rollen som «mobber/plager» og «offer»
- **støtte og veiledning** til den/de som er involvert i mobbingen
- at **felleskapende didaktikk** er utgangspunkt for et trygt og godt klassemiljø

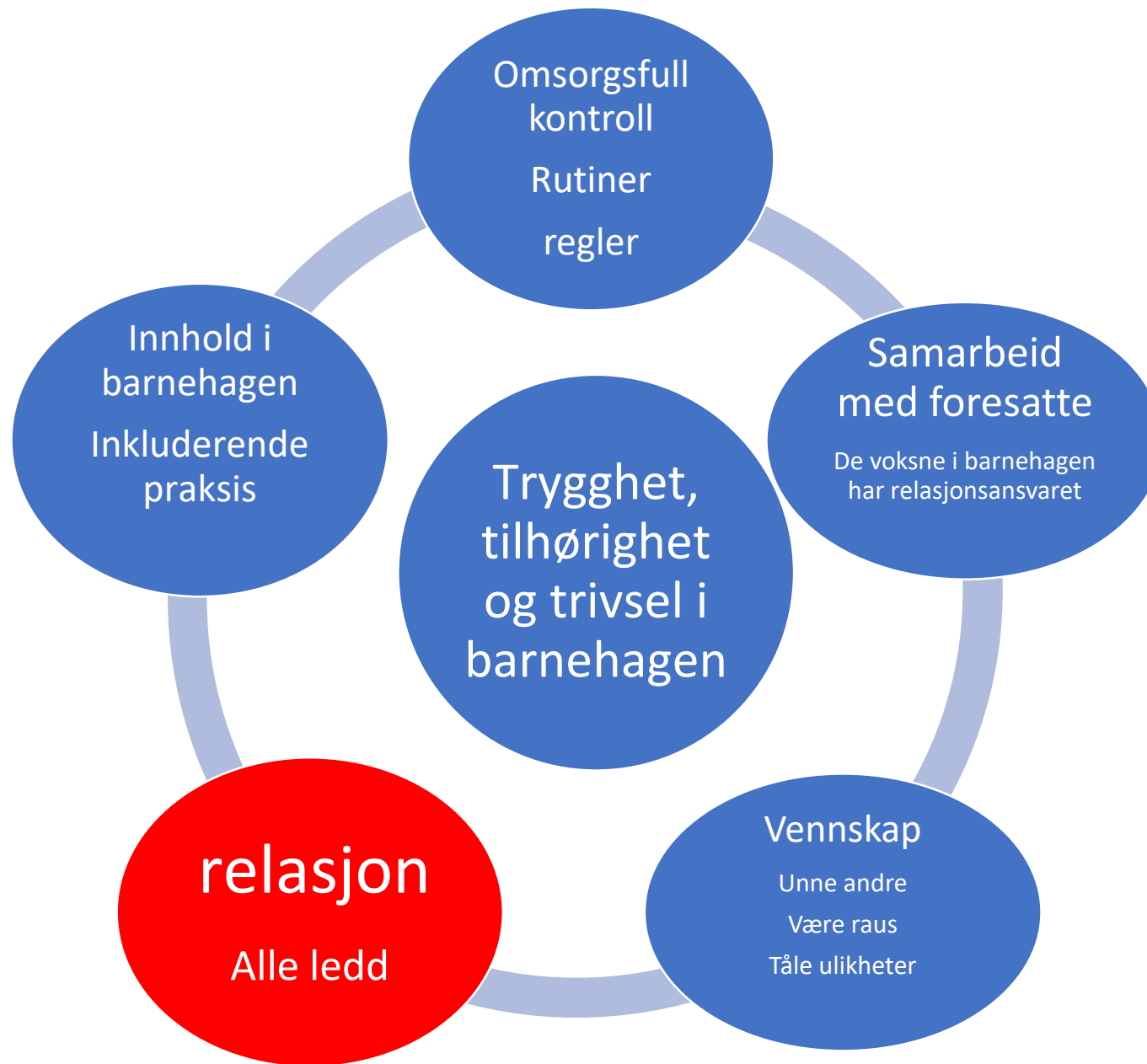

Håndhevingsordningen for skolemiljø saker (oppl.I. kapittel 9A)

Trykktatt Helling, Ingrid Lund, Karl Einarsson, Kristin Rutenfråen og Nina Iselt

ÅRSRAPPORT 2020
www.kommune.no

Lykke til!

